

מסורת הש"ס

איבערית אימא בדמשח'ף רבה בר אבונה. מימא דלמאי דחק
לזקומי כר' יהודה דלית הלכתא כוותיה דק"ל דשוכר
בשומר שכן דלמשמע בריש המפקיד (נשי דף גז.) ולקמן (דף טז.)
נ"י מירמר דלגר ברייתא נ"י חזו"י ובמנה דוכתא^א: **הא** מדסיפא
ע"י נבה רישא במלאכה אחרת.

שוכר כשומר שכר ד

דאי' במרפי ואזיל היינו ע"ג ממש
ומאי אפילו ויכח' דמרישא גופא לא
הוה נזנזי למיפוך דאיכא למימר דהיא
הוה אפא אחא לשמעינן דמרפי ואזיל
דאמאי כ"ג ע"ג אבל מציפא דרפי שפיר
דאמאי נקט אפילו ע"ג אף על
כך בלא מרפי ואזיל הא מרישא
בזמנא שמינן לה ד"א כי נמי חוקי ירשא
במלכא אחרת תימא' אמאי לא נטריק
ס"פ אפילו הא מרישא שמינן
במלכא אחרת הוא כ"ג ע"ג דאי
ירשא במלכא אחרת ימא' ליה נדקט
בס"פ אפילו בעליה ע"ג לרבותא
דא"ע דמרישא שמינן כיון דע"ג
הוא רחוק ממלכא אחרת אבל אי
ירשא בזהא מלכא וכגון דמרפי
ואזיל כיון דאשמינן ירשא דהיינו
ע"ג מו לא הוה צריך למינקט
בס"פ אפי' בעלים חורשים על גבה:
ממנא

דרכינא כהדיא. שויל דכתיב ביה פטור בצעלים כהדיא: קאפי
ממתינתין בצעלים פטור: [דאסיא מדרשא]. שאר שומרים דליט דבו
פטור מדרשא לא קמי: הכא בצרימא גרסינן שברה ושבר צעליה
צמקום אחר. שלא צמקום הפרה ובלבד שמהא מלאכתו
של שויל או של שוכר: כש' דמי.
ותנא שוכר בצעלים פטור והיה
לשומר שבר אבל שומר חנם לא
קמי: ותנא שומר חנם. שאף על
פי שאין חיובו אלא פשיעה פטור
בצעלים: והוא הדין לשומר שבר.
בין בפשיעה ובין בצלח חייבים:
איבעינן אימא. אי ניחא לך לאוקמא
סתם ברייתא כר' יהודה טפי מר'
מאיר אוקמא לשומר חנם וכו'
יהודה כמו דמחליף רבה בר אבוא:
יעולם שויל חייב. ואפי' צעלים עמו:
עד סוף דהמה וצעלים במלאכה
אחס. כגון אם פרה היא יאה
הצעל חורש בפרתו לזורק שויל
בשדה או אם חמור הוא יאה צעליו
מחמר אחריו: דקמרי לך ואולי
קמ. מופר וסוין צוקא לפניה
במלא תמיד לרפוחה שיהא קשה:
והא מדסיפא על גבה. ממנא דתנא
הי משום רבותא לאשמועינן דמי
הכי חייב: רישא. מקום אחר מר'
דיקט לה משום רבותא ואפי' פטור
במלאכה אחרת: שאלה ואח"כ

שָׁחַד צַנִּינִי. הוֹחֵל וְהָאֵל הוּא שָׁעַר
שְׂאֵלָה אֵעִיפ־שִׁיב שְׁעַת שְׁעוֹרָה
וּמִתְהַל אֲפִי־חַיִּיב דְּבַעֲיִל שְׂעִילִים
נִשְׁאֵלִים שְׁעַת שְׂאֵלָה דְּבַעֲמָה דְּרִילִיָּה
לֵה לְקַמִּיָּה: בָּאוּסָה מֵאֲכֵה. וְכִדְאֲמַר
יִשְׂאֵל דְּקִאֲוִיל וּמִרְפִּי קִמְה וְסִיפֵא
שְׁמַהֲרִיָּה בְּמַלְמַל הַבְּקָר דְּהוּא מִמֶּשׁ
עַל גְּבֵה: אִידִי וְאִידִי בָּאוּסָה מֵאֲכֵה.
מִמֶּשׁ הוּא מַה לֵּי מִרְפִּי קִמְה וְהָא
וְהָא שְׁמַהֲרִיָּה: עוֹדִי טִינֵא. מִיִּתְבָּא
לְרַב הַמְנוּטָא בְּסִיפֵא דְּמִילְתָא דְּלֹאֲמַר
צַעֲיִן שִׂיחָה עֲמוּ מִשְׁעַת שְׂאֵלָה עַד
שְׁעַת שְׁעוֹרָה: לוֹמַר לָךְ הִיָּה עֲמוּ
וְכוּ'. וְהִי שְׁאֲמוּעִיָּה קִרָּא צַעֲיִין
וְכוּ'. עֲמוּ שְׂעִילִים אֵינְהוּ עַל פִּי
שְׂהִיָּה עֲמוּ שְׁעַת שְׁעוֹרָה חִיִּיב. וְלִקְנוֹן
מִתְרַךְ מִתִּיכֵא מִשְׁמַע לִיָּה הִיָּה: טִינֵא
אִידִךְ. הִיָּה הִיא אֲלֵא מִר דְּרִישׁ
בְּהִיא מִשְׁמַעוּתָא וּמִר דְּרִישׁ בְּהִיא
מִשְׁמַעוּתָא וְלֹא גְבִי הַדְּדִי טִינֵא: סִיבֻסָּא
דְּרַב הַמְנוּטָא. בְּתַררִיִּיִּתָא מִילְתָּה
בְּמִיא דְּלֹאֲמַר אֲוִתָּה מֵאֲכֵה צַעֲיִין
אֲוִתִּבְנִי: מְבַרִיִּיתָא קִמְיִיתָא דְּקַטְנִי
אֵעִיפ־שִׁיב שְׂעִילִים עוֹשִׂין בְּמִקְוִם אֲחֵר.
וּבְמִיא דְּלֹאֲמַר עַד שְׂתֵּאֵב עֲמוּ שְׁעַת
שְׁעוֹרָה הוּא מִיִּתְבָּא מֵהָךְ בְּרִיִּיתָא: אֲזִי
אֲזִי סַבֵּר לֵה וְכוּ'. הַשְׂתֵּאֵב מֵהָדָר
לְפִרְשֵׁי מִתִּיכֵא יִלְפִי הִיָּה טִינֵא

דצא

תורה אור השלם

הגהות הב"ח

מיתב מיתפוט

(א) בנמו"י נוסף, תיק
 (ב) ששם קלס: ושי"י
 (ג) נכרסות לז: ושי"י
 (ד) גיטין כז
 (ה) קלו"ה
 (ו) נדרים ע"ב
 (ז) בכת"י
 (ח) נוסף, לי. וכצ"ל. רשי"י
 (ט) [לקמן ע"ט, ח] בדפיו
 (י) נדקטי ונדצל' נדקטי
 (יא) באר"י, והשווה
 (יב) נדצל', והוה ליה בעצ
 (יג) שואל ומשאל. רשי"י
 (יד) [במדבר יח, ז] צ"ע
 (טו) עוד. רשי"י
 (טז) [ש"ס] לאש' לומר פלגיו
 (יז) בדפ"ר, פליג

ממונה דמיתחני מיניה. פירוש שמשתמש בו: **ממונה** בעין
והאיכא. פי' דממונה בעינן שישאלו לו והאיכא ואית
ליה נמי הגהה מנייה: **ונשאל** לו אחד בזה. תימה מאי קמיבעיא
ליה דכיון דאם נשאלו לו כל הבעלים פטור מהכל השמא יפטור מחציו

ונתן. דאמר אהרן
למידרש כי הני
לא קראי קא נ
פכא לאו דוקא.

[illegible]

כע פֿלוגתיה דר' יוחנן וריש
אָקיש. לֹא צעי למימר
פלוגתא דנמאי היא דאישטעטו גבי
מחור עדדו ע"מ ששמשנו עד
זו אַז ראשון הוּ דבין יום או יומין
זו שני^א (לדיכא מ"ד (צ"ק דף 5)
פליגי^ב דמר דריש מחמי ומר דריש
ספּו אַז נמי אפי' למ"ד שחסי קנין
דמי יומי משום ששמיך האמר
לעצמו פירות צעין יפה אכל בעלמא
זו^א **ש"ר** פֿלוגתא דר' יונתן
דר' יאשיה דתניא ב"ר, ואי' היכי
ממדה שאינה צבעים לנדרים? דלא
הוּק דרשא איכא לרבי יאשיה ללא
הוּ שליח כמותו דבעלמא לא פליגי
י"ל דטעמא דרבי יאשיה האם
משום דכמי מרי זימני אישה אישה
קימוני ואשה יפרנו למעוטי אשוח
הוּ כמי צבעיו מרי זימני^א אַז נמי
משום דלשון צעליו ואשוח משמע
ליה הוא דוקא ולא אלא
אמר

והוא ויהיה מתה
והוא ויהיה מתה
יונתן ויהיה מתה
ל כמה ה' דנקטיה
בין הפוך בין
ינתן חדא דרשא
ה ולמר כדאית
מתוך אבי כר
תן: איפוך אנא.
ה פטורא ולא
חייב כדאנא
שן
ייב הוא: שן
רצ אבי אמר.
שאלה
משמע לא רעהו
מסריך קרל שאל
שאלה קפידא
דהדור ופריש
למלך מעם
דארכא למימר
תשי הכי וליש
בעלים חייב
דבעלים פטור
פטור ולא על
ה גילו מילתא
שאלה: רבעא.
הא נראה עשיר
עלי במים ידיו
זמנה וזאשאר:
בבמה עצמה:
א"ת"ל פחות
הכא מאן:
יא של שניהן:
דוש בה קרקע
בעלים: לאחד
ה של שותפות:
הא העבט לאחד
שאל מן האשה.
ונשאל לו בעלה.
שאלה. לתרום
בעלים. לבעל
שבעה.
קנין בהו דמי
ל נשאל כ' כאלו
שאל לי בשבילי:
שיאכל לוקח
וואחר זמן תחזור
שאל וקורא ארמי
רשה (דמיס ח)
אחי [את] ראשית
מתנה לי דקנין
ל אפוטרומיה
ה: אפוטרומיה
אחי לזון אשמו
בר מזוה לא.
(לשל דף עא):
לרבות שלוחם
לשל שיהיה דימיו
שאל ו נהוג ב'
כלום בלא רבו:
שאל

(א) נב' וממך לקר
בר' יונתן אס כנל ומי
פתיח ממחק: (ג) ש
שאל צלה עמה אשר
רשי' ד"ה עד וכו
ידן פין שול וגם משאי
והגים ב' שאין
'תוב' ד"ה של וכו
אמחי נקט. 'כ"פ פי' ואפי
אח"ל יש כח לשאה כח
ובצל אחי נקט שאל כ
האשה ולא נקט שאל כ
צבע:

[illegible]

וק"ל כר' יונתן דהא רב
 קאי כותי' וקאי רבנא
 ורבין וכל הני געיל רב
 אישטו. האשה ששאל
 רב מרזובין ורובין ששאל
 בלעלה, שנמצאת הפר
 ששאלה לאשה ובעל הפר
 ששאל לאשה, מאי, כי
 שאלו בעל בונק, קאי
 שאלו קנין פירות, קאי
 פירות בקנין הנוק דאמי
 אלא. וישיבה בעל מלוגות
 רבין יונתן ורבא לקיש איהו
 קאימן לן כריש לקיש
 וקיימא קנין פירות אלא
 בקנין הנוק דאמי [שלא]
 מלוגות רב' יונתן ור' אישי
 ומוסתבר כר' אישי
 דריק קרבנותי.

ח א מ"י פ"א מהל
שאלה ופקדון הלכה ד
קמג עשין 35 טו"ש"ע ח"מ
ס' שמ סעי' ד:
ב ב ג ד ה מ"י שס פ"ב
הלכה ט קמג שס
טו"ש"ע ח"מ ס' שמו סעי'
:

[illegible]

1 אִם בְּעָלָיו עֲמוּ לֹא
יִשְׁלַם אִם שָׂכִיר הוּא בָּא
בְּשֹׂכְרוֹ: שְׁמוֹת כֹּב יֵד
2 וְכִי יִשְׁאַל אִישׁ מֵעַם
רֵעֵהוּ וְנִשְׁבַּר אוֹ מִה
בְּעָלָיו אֵין עֲמוּ שְׁלַם
יִשְׁלַם: שְׁמוֹת כֹּב יֵד
3 כֹּל נָדָר וְכֹל שְׁבַעַת
אֶסֶר לְעֹנֹת נֶפֶשׁ אִישָׁה
יִקְיָמוּ וְאִישָׁה יִפְרֹנָה:
בְּמִדְרָל לִי

[illegible]

עין משפט
נר מצוה

צו:

אמר רבא **לפום חורפא שבשנתא** ב'. הוּ מנִי למיפּרְךָ רבא ממחמִי דפפרק אלמנה דיבמות (דף סו. וס) דתנן נכסי מלוג אס פחתו פחתו לה אלמנא אינס באתריות הצעל אלנא דעדיפא פריך אי נמי היא מתניתין איכא לאוקמא צקרקע שנתמעט מדין שומרין כדאמר בזהוין (לעיל דף נו).

שומר חנם אינו נשבע שומר שכר אינו משלם וה"ה שואל^א דוכי ישאל קאי אמאי דקא איירו קלמי לעיל^ב:

דאגר מינה פרה והדר נסבה. וה"ה דמני למימר דשאל

מינה פרה אלנא מילמא דשכימא נקט: **אי שוכר נמי** הוי תיתי שכירות ב'. ולא מתקנזר ליה למימר דדוקא שאלה שוסקיך להתחייב צאונסין מפקיע שכירות שמתחילה:

בעל בנכסי אשתו לא שואל הוי ולא שוכר הוי. [א] ומיהו נראה לר"י דשומר חנם הוי וחיוב בפשיעה^א ולפי זה הלוקח בהמה שלגשים יוס אע"ג דללו שואל הוי ולא שוכר דגלסון מקח לקח מכל מקום שומר חנם הוי: **אלא לוקח הוי מדרבי יוסי ברבי חנינא**. וא"ת ולימא דירוש הוי דהיכא דליכא פסידא דלחרינא הוי יורש ולא לוקח כדאמרין בסוף פ' יש נחמין (כ"ט דף קלט:) והכא איכא פסידא^א דאס שאלה האשה יתחייב בגניבה ואבידה אי הוי יורש כדאמר רבא צאלו נערות (כתובות דף לז:). יתומים שהינס להס אביהס פרה שאלוה ומתה צתון ימי שאלתה או נאנסה אין חייבין צאונסין משמע^א דגניבה ואבידה חייבין^א וי"ל דלא שויה רבנן יורש אלנא משוס פסידא דלאלמנאו כפי שתפא נזונת מנכסין כדאמרין התם אלנא משוס פסידא דמשאלין אין ללו לעשות כירוס לחייבו בגניבה ואבידה שס ירנא לא ישאלנו דמי דוחקו להשאלנו והוי כאליו אפסיד אנפשי: **בעל בנכסי אשתו מי מעל**. מי אמרינן בעל מעל שהוא עושה עיקר המעשה שנשאה ועל ידי זה וזה נבעט או דלמא היא עשתה עיקר המעשה שהיא נשאת לו או דלמא בית דין עשו עיקר המעשה שתיקנו שוכה נבעט: **אמר רבא מאן נמועז נמועז בעל**. הלנא לא עשה שוס מעשה דליסורא לא ניחא ליה דליקני לא היה צריך לטעם זה דאפי' ניחא ליה דליקני הכל מה שצידה אפילו של אחרים ושל הקדש לא היה קונה כי לא תקנו לו חכמים^א וא"כ היאך היה לו למעול בגיטואין לצדו צאל לקימת מעות אלנא לפי שגבי צ"ד הוטרך להאי

טעמא נקטיה נמי הכא אי נמי נקטיה למימר דאפילו לקח המעות לא ימעול כיון דליסורא לא ניחא ליה דליקני ולא נתכוין לזכות בשל אחרים ואינו מתכוין בגיטולו להוציאו מרשות צעלים דקצור שהן שלו ואינו מועיל אלנא כשצא להוציא מרשות צעלים כגון גוגב או גוחל ההקדש מרשות חבירו כדמוכח פ"ק דחגיגה (דף י: וס) דלמר נטל אכן או קורה של הקדש לא מעל נמנה לחבירו הוא מעל וחבירו לא מעל ופריך מיגול גולה מה לי הוא ומה לי חבירו ומשני בגוגב המסורות לו אצני צנין עסקין אלמנא כיון שהוא צרשותו שאינו מתכוין להוציאו מרשות צעלים אלנא קצור הוא שהוא שלו אינו מועיל בגיטולו ממעול איחי איחי נמי לא עשתה כלום דלא ניחא לה דליקנו גיטואין אלנא היתר שתיקנו לו חכמים ואפי' לקחתם ומנחם לו אינה מועלת כיון שאינה מתכוונת להוציא מרשות צעלים אלנא את שלו כצורה ליתן לו ממעול בית דין וכו': **וי"ל ש"ים י"ה נרגא מעל"א**. פי' צקונטרס נרגא מעליל אחרת יתן לו והשצרים יהיו של שואל ואין נראה לרבינו שמואל דאפי' גגב וגולן משמע שיכולין לפרוע סובין כמו מויק כדאמרין^א צפ"ק דבבא קמא (דף ה.) כולן כחצות הן שלשם ממיטב פ"ה מעשרים וארבע אצות וגגב וגולן ככללן אלמנא מדמה תשלומי גגב וגולן לתשלומי נזק וא"כ יפרע סובין ומפרס ה"ר שמואל דמשלם נרגא מעליל היינו^א הפסחת שהולך משעה שצירה עד שעה העמדה צדן הוי דשואל ומוסיף על השצירה^א כעפה העמדה צדן עד שיסור נרגא מעליל מדמי ליה רב לגגב וגולן דלמר שמואל צפרק דבבא קמא (דף ה.) דלין שמין לא לגגב ולא לגולן אלנא לניקזין ורב אית ליה דאף לשואל^א אין שמין והתם מיימית מילמא דרב^א אמילמיה דשמואל וכל ההלכה איירי התם לעיל מיניה בפסחת צבילה דניזק הוי ואמרו ליה רב כהנא ורב אסי דינא הכי דשצרים צרשות משאיל החלו דשואל לא הוי כגולן^א דגולן קני לגמרי גזילה צשינו מיתה וצצירה^א ולהכי מהדר ליה שואל חבירי ושמין לו כמה היו צצרים שוין צשעת צצירה וממליא ליה דמי מאני והוי

השואל את הפרה פרק שמיני בבא מציעא

שואל הוי. קא ס"ד להתחייב צאונסי בהמות נכסי מלוג שלה שהוא עושה צתון מלאכתו: **שאלה צבעלים היא**. שהיא עמו מדיר במלאכתו והיא נשאלה לו תחלה משנשאה: **מאי שואל הוי**. מנישואין ואיך ומפקעת שכירות וכו' ופטור: **וסדר נכסה**.^א וזכה הוא אף צפרה להשתמש בה כל ימי השכירות:

מאי שואל ממנה הוא. והוא ליה^א איחי כשוכר פרה מחבירו והשאיילה לאחר ומתה דליפליגו רבנן ור' יוסי בהמפקיד (לעיל ד' לה): ואמרי רבנן נשבע שוכר שמתה דכרסה ופטור ושואל משלם לשוכר ור' יוסי אומר תחזור פרה לצעלים: **ואלינא דרבנן**. דלינא דשואל צהדי דמשאיל הוא ולא אלנא צעלים הראשונים לא מיבעי לך דאפילו הוא שואל כיון דלדידה צעי שלומי פטור דשאלה צבעלים היא כי מיבעי לך לר' יוסי דלמר תשלומין לצעלים והשתא לא צבעלים היא מאי שואל הוי ממנה ושואל חייב צאונסיים ומשלם לצעלים או שוכר הוי ופטור מאונסין ומאי שכימותיה שהי תקנו לה נכסים חכמים פרקוהא מחת פירות אס נשצית: **אלא לוקח הוי**. ופטור: **ומסא**. ובעל יורש אשמו דבר תורה: **הבעל מוציא מיד הלקוחות**. אלמנא אין לה רשות למכור דואו הוי לוקח ראשון: **מי מעל כגון שניפלו לה נכסים** מאביה משנשאת ועממן מעות של הקדש ואין ידועין שהן של הקדש ואמור רבנן בעל וזכה צתון צכל הנכסים להשתמש ולאכול פירות וכתקנה זו נעשה^א שליח צנכסי הקדש לקנותם. וקא ס"ד שזו היא יליאתם לחולין ואפי' בעדון צכרוין ומונחין מי מעל בהוצאה זו: **לימעול בעל**. דלין היא^א מוסרתן לו אלנא מאיליהס נקיים לו ממימת אביה: **דהיסורא ניחא ליה וכו'**: **דהיסורא נמי לא ניחא ליה דליקני**. אלנא ע"כ תקנו לו חכמים: **נמעלו צ"ד**. של ישראל שצאות דור שכל מקנות משפט תלויה צתון ועל ידיהן נהוגות חוקות המסוקנים לצבור מאו והוי כמו שתיקנו לו הס קנין או ומאלאו הס המקיני לנכסי הקדש והוציאוס לחולין: **ה"ג כי עבוד קנסא** **צביסורא צאוסורא לא עבוד קנסא**: **אלא אמר רבא**. בעדון צכרוין ומונחין לא קנאס בעל ולא ילאו לחולין ואין כאן מעילה אלנא לכשוילאס לחולין בעל מעל: **צבילאס**. צבילה: **ואיסנר**. צפשיעה: ‏^{דינא}

ואיפטור ואי ליבא סהדי מאי ת"ש^א דדההוא גברא דשאל נרגא מחבירה ואיתבר אתא לקביה דרב א"ל זיל שלים ליה נרגא מעליא א"ל רב כהנא ורב אסי לרב

דינא שוכר הוא, הם הכי דיניה, דינא חרא הוא, ונדרתה גם זו. **אילא הא מביעיא** ליה לחיב בר חמא, כגון דאגרה אהוי פרה מעלמא וניסת, ואליבא דרבנן דפליגי עליה דר' יוסף בפריקין דהמפקיד דאמרי והשואל משלם לשוכר לא מיבעיא לן, דרורי שאלה בבעלים היא, כי קא מביעיא לן אליבא דר' יוסי דאמי היאך הלה עושה ואבעיה בפרתי של זה אלא תחזור פרה לבעליה, מאי, שואל הוי או שוכר הוי, אמר רבא בעל לא שואל הוי ולא שוכר הוי אלא לוקח הוי מדר' יוסי בר חנינא וכו', ובסוף יש נחמין (כ"ב כ"ג) קלט: פסקין בעל שירה רבנן כירוש ולקוח.

ומדוקיא שמעינן דהאי דקתיא בעל מוציא מיד הלקוחות בלא דמים הוא. בחש צחמת מלאכת, בלא כוכב מלאכה אלא כדרך העולם, מאי, פירש רבא השתא מתה מחמת מלאכה פטור, בחש צחמת מלאכה מיבעיא, ודאי פטור, ויכול למימר ליה לאו לאוקמה בבילתא שאלתה. ואי ליבא סהדי, משתבעא דמי שני בת אלא מחמת מלאכה אייבר ואיפטור, ואי לא משתבע, וסהדי נמי לית ליה דלא שני בה, מחייב לשלומי.

מסורת הש"ס

א) [ערושין 5, צ"ב קטו: מהלל:] ב) בירוכבתי, וחפסק, א) [נעל לה:], ד) כתובות ג. עמ: צ"ק פח: לעיל לה. צ"ב ג. קלט: ב) לפי התוספות לג' דהיתרא. רש"י דאמס המהפ"א כן גורס ע"ש, א) [כתי' לה:], ב) [צ"ק מלבי], ב) [ברפוס ויטמרה, לה אייה, ב) צדפוס קדמון הגי' שלט וי"ו, שלם, א) [ברפ"ר דרבורג'י, ב) [ברפ"ר השברים, ב) גיטפס רש"א לשאל שמין וכו"ה צדפ"ר ולפנינו הוא ע"פ ש"ל]

הנהגות הב"ח

א) נמ' והדר נספה מאי שאל: ב) שם מנח' ליה לא לאוקמה ככלמא:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה והדר וכו' וזכר הוא א"כ בפר"ק וס' לי הא כנצי"ג לא זכה הבעל בפירות דהספרי מין לילכא קנא לדידה. עיין ברכ"י כתובות דף ע"ב צד"ה אורכ' דגני בעיה אינא עורה. ואילו הכא דלמנא פרה לא ק, אע"ג:

הנהגות הגר"א

א) תוס' ד"ה בעל ומיחי ס', נ"י אלנא כרמנסי' חולן:

רבינו חננאל

בני רפי' בר חמא, אשה שהכניסה לבעלה אמה פרה ומשתמש בה בעלה מהו, ואמר רביא לפום חורפא שבשנתא. פרי אלפי חיזורי לא עיין שאלתו וטעה, כי בין שואל ובין שוכר בבעלים היא, שוררי אשתו אצלו ופטור. אלא זו היא שצריכה שאלה, כגון דאגור פרה מינה והדר נסבה וכו'. ואמרין מאי שנא שכירות משאלה דער האידנא פירי לדידה הוי ופטור אגרה, והשתא דאינסיבא הוי לרו פרי לבעל וכו'אלו השואל שאלה, והאידנא האשה היא שאלה לבעל עם פרתה ביחד קא חייל דהא פרה ברשותיה היא, ופקעה שכירות הראשונה שהיהיא שאלה בבעלים וחלה השתא שאלה בבעלים. ואי אמרת בעל שוכר הוא, הם הכי דיניה, דינא חרא הוא, ונדרתה גם זו. **אילא הא מביעיא** ליה לחיב בר חמא, כגון דאגרה אהוי פרה מעלמא וניסת, ואליבא דרבנן דפליגי עליה דר' יוסף בפריקין דהמפקיד דאמרי והשואל משלם לשוכר לא מיבעיא לן, דרורי שאלה בבעלים היא, כי קא מביעיא לן אליבא דר' יוסי דאמי היאך הלה עושה ואבעיה בפרתי של זה אלא תחזור פרה לבעליה, מאי, שואל הוי או שוכר הוי, אמר רבא בעל לא שואל הוי ולא שוכר הוי אלא לוקח הוי מדר' יוסי בר חנינא וכו', ובסוף יש נחמין (כ"ב כ"ג) קלט: פסקין בעל שירה רבנן כירוש ולקוח.

י' א מ"י פ"ב מהלכות שאלה הלכה ז סנה עיין לג' תוס"ע ח"מ ס' שמו ספקין טו [ותוס"ע אר"י ס' פה סעי' ב:]. י' ב ג מ"י שם הלכה יא עיין בהשגות וצמנדי משנה טור ש"ע ח"מ ס' שמו ספקין ז: י' ב מ"י פ"ו מהלכות מעילה ה' יא:

ב ה מ"י פ"א מעיל שאלה הלה ד סנה עיין לג' תוס"ע ח"מ ס' שמו ספקין ז:

בא ו מ"י שם ה' ג וסנה שם תוס"ע שם ס' שמו ספי' א:

מוסף רש"י

באושא התקינו. כשהיתה סנהדין צאונה, שגלתה ורשעה שם סנהדין גדולה כדאמרין צ"ה (לג.) גבי פטריה מקטות (ועיי' דה.) האשה שבכורה בבכסי מלוג בחיי בעלה. הקנא (כתובות ג.) להיות הוי מדרבי יוסי ברבי חנינא. וא"ת ולימא דירוש הוי דהיכא דליכא פסידא דלחרינא הוי יורש ולא לוקח כדאמרין בסוף פ' יש נחמין (כ"ט דף קלט:) והכא איכא פסידא^א דאס שאלה האשה יתחייב בגניבה ואבידה אי הוי יורש כדאמר רבא צאלו נערות (כתובות דף לז:). יתומים שהינס להס אביהס פרה שאלוה ומתה צתון ימי שאלתה או נאנסה אין חייבין צאונסין משמע^א דגניבה ואבידה חייבין^א וי"ל דלא שויה רבנן יורש אלנא משוס פסידא דלאלמנאו כפי שתפא נזונת מנכסין כדאמרין התם אלנא משוס פסידא דמשאלין אין ללו לעשות כירוס לחייבו בגניבה ואבידה שס ירנא לא ישאלנו דמי דוחקו להשאלנו והוי כאליו אפסיד אנפשי: **בעל בנכסי אשתו מי מעל**. מי אמרינן בעל מעל שהוא עושה עיקר המעשה שנשאה ועל ידי זה וזה נבעט או דלמא היא עשתה עיקר המעשה שהיא נשאת לו או דלמא בית דין עשו עיקר המעשה שתיקנו שוכה נבעט: **אמר רבא מאן נמועז נמועז בעל**. הלנא לא עשה שוס מעשה דליסורא לא ניחא ליה דליקני לא היה צריך לטעם זה דאפי' ניחא ליה דליקני הכל מה שצידה אפילו של אחרים ושל הקדש לא היה קונה כי לא תקנו לו חכמים^א וא"כ היאך היה לו למעול בגיטואין לצדו צאל לקימת מעות אלנא לפי שגבי צ"ד הוטרך להאי

מוסף תוספות

א. אין משלם אם נאנסה לא אפי' נגבה ואם שאל ביה ונשקר פטור. מוס' צעזעט מס' ד"ה שומר חנם. ב. דרורי מוסיף על ענין דאשון. מוס' היל"ש. ג. בתוס' הרא"ש מוסיף כאן: וגבי בעל בבכסי אשתו לא נפקא מינה מדר' דפשיעה בבעלים פטור אלא נפ"מ ללוקח בהמה וכו'. ואלל תוס' לא שבעת קן ועי' פלפולא תיפסא וסרי' ח"מ ס' שמו"פ ע"י וסמ"ע ופ"ד מוס' היל"ש. ד. באותוין. מוס' היל"ש. ה. מחייב. הא. מוס' היל"ש. ו. הרואיל ונהנה מהנה, אבל אם שכרה איהם לא מחייבי בגניבה ואברה דאין כל הנאה שלהם. מוס' היל"ש. ז. לקנות מקום אחרים שיבדו. מוס' היל"ש. ח. שיחורי לו השכירים באותו ענין

שיכול לקנות בהם עתה מוס' היל"ש. י. שאינו מחבין לקנות אלא לעשות בה מלאכתו שאלה ולא יצאחה מרשות הבעלים על ההשאלה. מוס' היל"ש. יא. שהם מתכוונים לקנות הילכך ברשותם החולה. מוס' היל"ש.

^(א) מכאן עד תיבת א"ל ליתא בבתי"ו וכן נראה מרש"י. דק"ס: (ג) ולעיל פ"א, פ"ג, ו' א. נש"ל והמחל, (ד) לקמן פ' המקדל דק"ק. פי' מהל' מוקדם. רש"ל: (ה) צ"ל מסייען. רש"י: וכן בדפדפי' (ו) בחו"ט הרא"ש, ריב"א, (ז) ב"ק פ"א הל"א, (ח) פ"א ה"ד, (ט) תיבת דומה נוסף ע"פ ההנה"א,

הנהגות הב"ח

^(א) תוס' ד"ה וז' וכו' א"י חיים שבני ישלם הכל: (ב) ד"ה שאלה וכו' דסקפ' גמור הו' דלח"ה למיטעי כיון שהכל כיום אחד וחש"י דרכל' דמנומא. וי"נ פי' דכלל טענותיהם י' ספק לג"ד מנ"ש המוס' לג"ד דף ג' ע"ב וכן לקמן דף ק' מוספות ד"ה ויחזו: (ג) ד"ה כיום וכו' לאוקמי בהבי: (ד) אב"ד להשגיח לשוכרי ע"י: (ה) בא"ד לדומה ק"ת שהוא אמת כגון טענת אריסין:

גליון הש"ס

גם איבסקו. גיטין דף טט ע"ב ודף פז ע"ב ע"ז דף כב ע"א:

הנהגות הגר"א

^[א] גם נדרה כ"ו. י"ב דכמתה מחמת מלאכה הוא. טור וז' לקמן נכסיה:

רבינו חננאל

ושמין ההוא נרגא כמה הוה שוה בעידן שאה"ל, וכמה שוה השתא בעידן תבירא, מהדר ליה נרגא וממלי ליה מאי דפחותה כ"ן דמה דמיעקרא. דקימי לן כרב נחמן וז' א"ר ב"פ ד"ב אבות נייקין (כ"ק י"א). דשמין לשואל כמו ששקין לנתיק, הליכ' נוטל המשאיר כליו שבור ומשלם לו שואל מה שפחתו שבידו, וכן הלכה. ורש"י שוטיא מתיביר חבור עליה עכברי וקטלה. ומיעביא להו האי לאתם דמי והשואל חייב באונסין, או מתה מחמת מלאכה הוא ופטור. ופשיט רבא גברא ונשי קטלוה, כלומר העכברים כמו נשים במלחמה לפני אנשין חן שובין שאין דרכן לעמוד כנגד השונאיו, וזו הנוהגת ובהוה היה שושל. לפיכך פטור השואל דאני אנס אלא מחמת מלאכה היא. ולגבי דהאי לישנא אכל עכברי אחבל ומת באו זה המשל שאמר רב מרדכי, כגון אדם שיש לו שפחות הרבה יותר בעד שרבו לבא עמיהו לתת להן הריקן, ומיכאן ביאתו עתה"ן כחש טופו ומת. וכן זה המשל גברא דביאת נשים והרגוהו טפור ולא דינא ליה עליה, שלא היה לו להקרא את עצמו בריאות כל זה, ואיתו הוא דקטיל נפשיה. כך זה השונא זה היה לו לאכול הרבה עד שמתה. ושאלו אדם ששורא על שני דרכים היא להיות בעכברים ולאכלם.

אמר רבא מוקי' דרדקי וכו'.

פי' אלו כלן שבורין וכן בזמן קצוב לכל המדינה וכל השואל מהן שאלה בבעלי' היא כי הללו כלן כשבורין וכן בעתות שדרכן להתעסק בערכי צבור. וכן הרב בשאל' להו לתלמידיו בימי הכלה, ואין להתעסק אלא באותן הפרקים שגילה להו בכלה ששברה, ואם ישאלו התלמידים מן הרב שאלה נשברה או מתה, שאלה בבעלי' היא ופטורין. וכן התלמידים בשאר ימות השנה כשואלין הן לרבן. ואבסקי, כלומר כי טעה בזה הדין ונצטרחה לתלמידיו. אינלא מילת' דלמיסר טענייה. אינלא מילתא דלא נפק לדלו"י בהדיוהו אלא לפקדו בהמתו לראות כמה יטענוהו שלא יטעניוהו הרב'. ושקל חמשי' ודלאו כמה שקולו לראותו אם כבר הוא הרבה, ולתנאה עשה ולא לסייע השוכר, ואשתכח דליתא פשיעה בבעלים, ופשי' חייביבניהו רבא לשלומי.

השואל את הפרה פרק שמיני בבא מציעא

דינא הכי. שישלם לו כלי עשוי ומתוקן ^א והסנן (כ"ק ד' י'): גבי ניקיון תשלומי נזק מלמד שהבעלים מטפלין צנצילה ששמיין לו הנצילה של בהמתו שמתה ע"י זה שהזיקה לו ועליה מוסיף ומשלם דמיהן ה"ג שזמו לו שצרי הראשון ועליהן ישלם דמיו וזה ילך ויטרח ויקנה לו כלי אחר. **ואיפטר.** דה"ל מתה

מחמת מלאכה: כה"ג מאי. מי הוי מתה מחמת מלאכה או לא: דנשי קטלוהו. לא היה לו ליפול צידן: ותציל. נתחמם: דנשי קטלוהו. בעל צעילות הרצה ומת: שפאל. נוטע כרמים למלאכה: **אומנא.** ^ה מקיץ דס: ספר. המספר את אנשי העיר בתספורת: כשאלה צנעונים דמי. אם משהיה זה במלאכתו שאל הימנה בהמה צנוטה שעה ומתה פטור: רבנן. בני צית מדרשו: שאיל לן מר. רבינו נשאל לנו למלאכתנו ללמוד לנו תורה שיושז ומלמד לנו תורה כל היום ואם נשאל ממנו בהמה ומתה ניפטור: **אסון שאילסון** כל למלאכתו ששאלו תפן להחמיל במסכת אחרת שלא משכח ממני אין אתם יכולין למחות ציד: **ציומא דכל.** כשורשין לפני הרגל ההלכות הרגל דלא מני לאישתמוטי למילתא אחרית: אינוה שאילו ליה נשאר יומי. שאילו גרסקין: **כודנייתא.** פרידה: צנעונים. שהיה ^ס מסייעו בשעת שאילה: למיסר. לראות שלא ירבו במשה: ומתה דירכה כי גנב. ואפ"ה חייצין דאי נמי שצקה מאלף המות כי גנב היה קיימא כדאמרין בפרק המפקד (לעיל לו): הלכך משגנבה חייב בתשלומין: **גניבה צנעונים.** גניבה זו שאתה מחייבו צנעונים היא שכירותה בשעת שכירות כשנכנסה לרשות ומניח לעיל (ד' ע"ה) היה עמו בשעת שאילה אין צריך להיות עמו בשעת שזורה ומתה: **מתני' המשאיל אומר שאולה מסה.** אשאל אתה ושכר אתה קאי: **כיום שסיפה שאולה מסה.** קאי אשאלה היום ושכרה למחר: בשעה

מיפשעו פשעו בה אלא איגנובי איגנוב ומתה כדרכה בי גנב היו ואתו לקמיה דרבא וחייביניהו אמרו ליה רבנן רבא לרבא גניבה בבעלים היא איכסיף לסוף איגלאי מילתא דלמיסר מעונה הוא דנפק: **מתני' השואל את הפרה שאלה חצי יום ושכרה חצי יום** שאלה היום ושכרה למחר שכר אחת ושאל אחת ומתה המשאיל אומר שאולה מתה כיום שהיתה שאולה מתה

יודע היום דסקפ' גמור ^ט דאיכא למיטעי שהכל כיום אחד ומשיז דררס דמומנה ולהכי קמני צפיסא ^ז וזה אומר איני יודע יחלוקן אלא אפי' שאלה היום ושכרה למחר אית לן למימר יחלוקן ולא מיציעא צפרה אחת דספיקא רצה היא אלא אפילו בשתי פרות מתוך **ב"ר** ^ח שהיתה שאולה מתה והלא אומר איני יודע חייב. בגמרא מוקי לה ר"ג בשש עסק שצוה צנייהם וקשה לר"י דאמאי צריך לאוקמוי ^ו הכי דכלאו הכי הוי ליה מחויב שצוה על ידי גלגול דלמך ליה משכיר אישתבע לי מיהת דכדרכה מתה וע"י גלגול צריך ליצבע דשכורה מתה ואינו יכול ליצבע דהא קאמר איני יודע ומתוך שאינו יכול ליצבע משלם דה"ג מפרש בגמ' מתניתין דקמני זה אומר שאלה זה אומר שכורה ישבע ששכורה מתה שנשבע על ידי גלגול וכן במציעתא השוכר אומר ששכורה מתה והלא אומר איני יודע ואמאי פטור לימא ליה אישתבע לי דכדרכה מתה ועל ידי גלגול אינטרדי' ליצבע דשכורה מתה דאף על פי שהמשכיר טוען ספק יכול הוא להשביע שוכר על ידי גלגול מן הסורה דמגרין מסוטה צברייתא צפ"ק דקדושין (דף כח. וסס) ^א וצפיסא נמי בזה אומר איני יודע זה אומר איני יודע אמאי יחלוקן יומא מתוך שאינו יכול ליצבע ע"י גלגול משלם ונראה לר"י דאין מגלגלין אלא כשנתבע טוען ודאי דומיא דסוטה שטוענת ודאי ^ב אבל צרישא וסיפא שהנתבע טוען שמה אין מגלגלין דלא הוי דומיא דסוטה אך קשה מציעתא שהשוכר טוען ודאי ואור"י דמיירי כשמאמינו המשאיל צמה שאומר שכדרכה מתה ואינו מוקיין ליצבע על כך ואינו תימה דלא הוי דומיא דספיס דזה אומר שאולה זה אומר שכורה ^ג דמיירי כשאינו מאמינו דאורחא דמילתא הוה דצפיסא דהמשאיל רואה שהשוכר מוסקי' ^ד אין גריל להאמינו ^ה אבל במציעתא גריל הוא להאמינו כיון שהוא אינו יודע אם משקי' ^ו איני כולה מיירי כשהמשאיל יודע שמתה כדרכה וצפיסא עושה עמלו כלל יודע לפי שרואה ^ז להשיבעו ששכורה מתה כדי שידה האמת שהוא יודע ודאי ששאלה מתה ^ח אבל במציעתא אינו רואה להשיבעו ולגלגל עליו אחרי שהוא מסופק ויכול להיות שהוא אומר אמת ואם תאמר והיכי מגלגלין שצוה לעולם דאפילו כשנתבע טוען ודאי יאה נאמן צמיגו דאי צעי אומר איני יודע ^ט וי"ל דאין זה מיגו ^י דאין אדם עושה עמלו כדאין מסופק כי אז נראה שהתובע אומר אמת שטוענו כדי והוא טוען איני יודע ועו"ל דאין מגלגלין כשטוען תובע טענת שמה אלא בדבר דדומה ק"ת ^{יא} כגון טענת אריסין ואפטורופסין דשצוות (דף מח: וסס) שרגילין ליהנות משל חבדיהם משום דמורו היתרא כדאמרין התם וכגון סוטה שרגלים לדבר שקינא ונסתרה ויש לחוש שמה יזימה גס צאריסין ^ב ולכן אין מגלגלין במתניתין אלא ע"י טענת ודאי ואם תאמר ^{כא} על טענת דמנין מגלגלין אפילו על דבר שאינו ידומה אמת כיון דגלגול מסוטה נפקא לן ^{כב} וי"ל דילפינן בקדושין מעיקרא דמנון בקל וחומר

עדיון רגלים לדבר כי הוכיח סופה על תחלתה, אבל הכא אין רגלים לדבר שמתה השואלה יותר מן השכורה הלכך מספקין אינו יכול לגלגל עליו ליטבע ששכרה מתה. ספקי הא"ש טמן י'. כא. כיון שבטענת ספק אין מגלגלין אלא בדבר הדומה כעין סוטה, א"כ אפילו. מוס' הא"ש. כב. ואפילו לגלול דוראי, ולמה השוכר נשבע ע"י גלגול דשכורה מתה. מוס' הא"ש. פי' למיסר, כגון מאן דסייר נכסיה, והוא כל שפוקד נכסיו בכל יום. והנה תרגום פוקד (שמות כ' ה'). מסע.

השואל את הפרה פרק שמיני בבא מציעא

פחת דמשאיל כמו דניזק וכן פי' ^א ריב"ס אלא שהוסיף ופי' דפליגי אפילו היכא דליכא פחת דלרצ שנשבר כלי צרשות שואל ^ב פותמין לו שישלם לו דמי נרגא מעליא ואין מלמדין אותו לשלם השצברים ומ"מ אם רצה לשלם השצרים כחשדון ישלם ^א אבל כלל כהנא ולרצ אסור מלמדין אותו לשלם השצרים כיון שהם צרשות משאיל והא דאמר ^א צירושלמי מניין שאין שמיין לא לגנב ולא לגזול ואמר ר' אבהו בר ממל חיים שנים ישלם ולא מתים עד כאן בגיניה בגזילה מניין א"ר בון והשיב [את] הגזלה אשר גזל לא היוני שישלם לו חיים ממנ בהמה אחרת ולא סובין ^ג אלא ה"ק חיים שנים ישלם שאם עודם חיים והולו יחזירם כמו שהס' אבל הולו מתים צריך ליתן פחת א"ר ^ה ^ה חיים ^ה שישלם הכל משלם בלא פחת כמו (כ"ק ד' סה). אחייה לקרן כעין שגנב וכן משמע צירוש' ^ו דקדושין דהתם קאמר מניין שאין הצעלים מטפלים צנצילה א"ר אבהו בר ממל חיים שנים ישלם ולא מתים משמע דבפחת צנצלה איירי ולפי זה הא דפליג ר"א צפ"ק דבבא קמא (דף י"ג). דקאמר שמיין לגנב ולגזול יש להוכיח דשנינו אינו קונה ולהכי הוי פחת דצעלים וא"ת דר' אלעזר גופיה צמריזה (כ"ק ד' סח: קאמר תדע שסתם גניבה הוי יאוש צעלים כו' מה טביחה דלהטו מעשיו אף מכירה דלהטו מעשיו והיכי אהטו מעשיו דטביחה אי שנינו אינו קונה אלאמא משמע דהטו מעשיו שקטאה צשינו מעשה וי"ל דלהטו מעשיו לאו דלהטו לענין קנין אלא דלהטו לענין לקלקל ולהפסיד ממונן טביחתם הבהמה ^א אי"ז הא דאית ליה דשנינו לא קני היינו צממה מאליה או נרגא דליחבר מאליו אכל צידים כגון טביחה קני צשינו מעשה: **כ"י הא** גוונא מאי. תימה מאי קמנצעי ליה הלא מתה ממנ מחמת מלאכה וי"ל דאיצעי ליה אם שניה צמה שהוליה למקום שהרבה בעבדים מציין ^א אבל אין לו לשמור שלא ייהרגו:

ומתה כדרכה בי גנב. ואם תאמר מה צריך לומר דמתה כי גנב ^א ויש לומר משום דבזה טעו אומס שצזרו שמתה בפשיעה: **שאלה חצי היום ושכרה חצי היום.** לא זו אף זו קמני לא מיציעא שאלה חצי היום ושכרה חצי היום דאמר איני יודע וזה אומר איני יודע יחלוקן אלא אפי' שאלה היום ושכרה למחר אית לן למימר יחלוקן ולא מיציעא צפרה אחת דספיקא רצה היא אלא אפילו בשתי פרות מתוך **ב"ר** ^ח שהיתה שאולה מתה והלא אומר איני יודע חייב. בגמרא מוקי לה ר"ג בשש עסק שצוה צנייהם וקשה לר"י דאמאי צריך לאוקמוי ^ו הכי דכלאו הכי הוי ליה מחויב שצוה על ידי גלגול דלמך ליה משכיר אישתבע לי מיהת דכדרכה מתה וע"י גלגול צריך ליצבע דשכורה מתה ואינו יכול ליצבע דהא קאמר איני יודע ומתוך שאינו יכול ליצבע משלם דה"ג מפרש בגמ' מתניתין דקמני זה אומר שאלה זה אומר שכורה ישבע ששכורה מתה שנשבע על ידי גלגול וכן במציעתא השוכר אומר ששכורה מתה והלא אומר איני יודע ואמאי פטור לימא ליה אישתבע לי דכדרכה מתה ועל ידי גלגול אינטרדי' ליצבע דשכורה מתה דאף על פי שהמשכיר טוען ספק יכול הוא להשביע שוכר על ידי גלגול מן הסורה דמגרין מסוטה צברייתא צפ"ק דקדושין (דף כח. וסס) ^א וצפיסא נמי בזה אומר איני יודע זה אומר איני יודע אמאי יחלוקן יומא מתוך שאינו יכול ליצבע ע"י גלגול משלם ונראה לר"י דאין מגלגלין אלא כשנתבע טוען ודאי דומיא דסוטה שטוענת ודאי ^ב אבל צרישא וסיפא שהנתבע טוען שמה אין מגלגלין דלא הוי דומיא דסוטה אך קשה מציעתא שהשוכר טוען ודאי ואור"י דמיירי כשמאמינו המשאיל צמה שאומר שכדרכה מתה ואינו מוקיין ליצבע על כך ואינו תימה דלא הוי דומיא דספיס דזה אומר שאולה זה אומר שכורה ^ג דמיירי כשאינו מאמינו דאורחא דמילתא הוה דצפיסא דהמשאיל רואה שהשוכר מוסקי' ^ד אין גריל להאמינו ^ה אבל במציעתא גריל הוא להאמינו כיון שהוא אינו יודע אם משקי' ^ו איני כולה מיירי כשהמשאיל יודע שמתה כדרכה וצפיסא עושה עמלו כלל יודע לפי שרואה ^ז להשיבעו ששכורה מתה כדי שידה האמת שהוא יודע ודאי ששאלה מתה ^ח אבל במציעתא אינו רואה להשיבעו ולגלגל עליו אחרי שהוא מסופק ויכול להיות שהוא אומר אמת ואם תאמר והיכי מגלגלין שצוה לעולם דאפילו כשנתבע טוען ודאי יאה נאמן צמיגו דאי צעי אומר איני יודע ^ט וי"ל דאין זה מיגו ^י דאין אדם עושה עמלו כדאין מסופק כי אז נראה שהתובע אומר אמת שטוענו כדי והוא טוען איני יודע ועו"ל דאין מגלגלין כשטוען תובע טענת שמה אלא בדבר דדומה ק"ת ^{יא} כגון טענת אריסין ואפטורופסין דשצוות (דף מח: וסס) שרגילין ליהנות משל חבדיהם משום דמורו היתרא כדאמרין התם וכגון סוטה שרגלים לדבר שקינא ונסתרה ויש לחוש שמה יזימה גס צאריסין ^ב ולכן אין מגלגלין במתניתין אלא ע"י טענת ודאי ואם תאמר ^{כא} על טענת דמנין מגלגלין אפילו על דבר שאינו ידומה אמת כיון דגלגול מסוטה נפקא לן ^{כב} וי"ל דילפינן בקדושין מעיקרא דמנון בקל וחומר

יודע היום דסקפ' גמור ^ט דאיכא למיטעי שהכל כיום אחד ומשיז דררס דמומנה ולהכי קמני צפיסא ^ז וזה אומר איני יודע יחלוקן אלא אפי' שאלה היום ושכרה למחר אית לן למימר יחלוקן ולא מיציעא צפרה אחת דספיקא רצה היא אלא אפילו בשתי פרות מתוך **ב"ר** ^ח שהיתה שאולה מתה והלא אומר איני יודע חייב. בגמרא מוקי לה ר"ג בשש עסק שצוה צנייהם וקשה לר"י דאמאי צריך לאוקמוי ^ו הכי דכלאו הכי הוי ליה מחויב שצוה על ידי גלגול דלמך ליה משכיר אישתבע לי מיהת דכדרכה מתה וע"י גלגול צריך ליצבע דשכורה מתה ואינו יכול ליצבע דהא קאמר איני יודע ומתוך שאינו יכול ליצבע משלם דה"ג מפרש בגמ' מתניתין דקמני זה אומר שאלה זה אומר שכורה ישבע ששכורה מתה שנשבע על ידי גלגול וכן במציעתא השוכר אומר ששכורה מתה והלא אומר איני יודע ואמאי פטור לימא ליה אישתבע לי דכדרכה מתה ועל ידי גלגול אינטרדי' ליצבע דשכורה מתה דאף על פי שהמשכיר טוען ספק יכול הוא להשביע שוכר על ידי גלגול מן הסורה דמגרין מסוטה צברייתא צפ"ק דקדושין (דף כח. וסס) ^א וצפיסא נמי בזה אומר איני יודע זה אומר איני יודע אמאי יחלוקן יומא מתוך שאינו יכול ליצבע ע"י גלגול משלם ונראה לר"י דאין מגלגלין אלא כשנתבע טוען ודאי דומיא דסוטה שטוענת ודאי ^ב אבל צרישא וסיפא שהנתבע טוען שמה אין מגלגלין דלא הוי דומיא דסוטה אך קשה מציעתא שהשוכר טוען ודאי ואור"י דמיירי כשמאמינו המשאיל צמה שאומר שכדרכה מתה ואינו מוקיין ליצבע על כך ואינו תימה דלא הוי דומיא דספיס דזה אומר שאולה זה אומר שכורה ^ג דמיירי כשאינו מאמינו דאורחא דמילתא הוה דצפיסא דהמשאיל רואה שהשוכר מוסקי' ^ד אין גריל להאמינו ^ה אבל במציעתא גריל הוא להאמינו כיון שהוא אינו יודע אם משקי' ^ו איני כולה מיירי כשהמשאיל יודע שמתה כדרכה וצפיסא עושה עמלו כלל יודע לפי שרואה ^ז להשיבעו ששכורה מתה כדי שידה האמת שהוא יודע ודאי ששאלה מתה ^ח אבל במציעתא אינו רואה להשיבעו ולגלגל עליו אחרי שהוא מסופק ויכול להיות שהוא אומר אמת ואם תאמר והיכי מגלגלין שצוה לעולם דאפילו כשנתבע טוען ודאי יאה נאמן צמיגו דאי צעי אומר איני יודע ^ט וי"ל דאין זה מיגו ^י דאין אדם עושה עמלו כדאין מסופק כי אז נראה שהתובע אומר אמת שטוענו כדי והוא טוען איני יודע ועו"ל דאין מגלגלין כשטוען תובע טענת שמה אלא בדבר דדומה ק"ת ^{יא} כגון טענת אריסין ואפטורופסין דשצוות (דף מח: וסס) שרגילין ליהנות משל חבדיהם משום דמורו היתרא כדאמרין התם וכגון סוטה שרגלים לדבר שקינא ונסתרה ויש לחוש שמה יזימה גס צאריסין ^ב ולכן אין מגלגלין במתניתין אלא ע"י טענת ודאי ואם תאמר ^{כא} על טענת דמנין מגלגלין אפילו על דבר שאינו ידומה אמת כיון דגלגול מסוטה נפקא לן ^{כב} וי"ל דילפינן בקדושין מעיקרא דמנון בקל וחומר

יודע היום דסקפ' גמור ^ט דאיכא למיטעי שהכל כיום אחד ומשיז דררס דמומנה ולהכי קמני צפיסא ^ז וזה אומר איני יודע יחלוקן אלא אפי' שאלה היום ושכרה למחר אית לן למימר יחלוקן ולא מיציעא צפרה אחת דספיקא רצה היא אלא אפילו בשתי פרות מתוך **ב"ר** ^ח שהיתה שאולה מתה והלא אומר איני יודע חייב. בגמרא מוקי לה ר"ג בשש עסק שצוה צנייהם וקשה לר"י דאמאי צריך לאוקמוי ^ו הכי דכלאו הכי הוי ליה מחויב שצוה על ידי גלגול דלמך ליה משכיר אישתבע לי מיהת דכדרכה מתה וע"י גלגול צריך ליצבע דשכורה מתה ואינו יכול ליצבע דהא קאמר איני יודע ומתוך שאינו יכול ליצבע משלם דה"ג מפרש בגמ' מתניתין דקמני זה אומר שאלה זה אומר שכורה ישבע ששכורה מתה שנשבע על ידי גלגול וכן במציעתא השוכר אומר ששכורה מתה והלא אומר איני יודע ואמאי פטור לימא ליה אישתבע לי דכדרכה מתה ועל ידי גלגול אינטרדי' ליצבע דשכורה מתה דאף על פי שהמשכיר טוען ספק יכול הוא להשביע שוכר על ידי גלגול מן הסורה דמגרין מסוטה צברייתא צפ"ק דקדושין (דף כח. וסס) ^א וצפיסא נמי בזה אומר איני יודע זה אומר איני יודע אמאי יחלוקן יומא מתוך שאינו יכול ליצבע ע"י גלגול משלם ונראה לר"י דאין מגלגלין אלא כשנתבע טוען ודאי דומיא דסוטה שטוענת ודאי ^ב אבל צרישא וסיפא שהנתבע טוען שמה אין מגלגלין דלא הוי דומיא דסוטה אך קשה מציעתא שהשוכר טוען ודאי ואור"י דמיירי כשמאמינו המשאיל צמה שאומר שכדרכה מתה ואינו מוקיין ליצבע על כך ואינו תימה דלא הוי דומיא דספיס דזה אומר שאולה זה אומר שכורה ^ג דמיירי כשאינו מאמינו דאורחא דמילתא הוה דצפיסא דהמשאיל רואה שהשוכר מוסקי' ^ד אין גריל להאמינו ^ה אבל במציעתא גריל הוא להאמינו כיון שהוא אינו יודע אם משקי' ^ו איני כולה מיירי כשהמשאיל יודע שמתה כדרכה וצפיסא עושה עמלו כלל יודע לפי שרואה ^ז להשיבעו ששכורה מתה כדי שידה האמת שהוא יודע ודאי ששאלה מתה ^ח אבל במציעתא אינו רואה להשיבעו ולגלגל עליו אחרי שהוא מסופק ויכול להיות שהוא אומר אמת ואם תאמר והיכי מגלגלין שצוה לעולם דאפילו כשנתבע טוען ודאי יאה נאמן צמיגו דאי צעי אומר איני יודע ^ט וי"ל דאין זה מיגו ^י דאין אדם עושה עמלו כדאין מסופק כי אז נראה שהתובע אומר אמת שטוענו כדי והוא טוען איני יודע ועו"ל דאין מגלגלין כשטוען תובע טענת שמה אלא בדבר דדומה ק"ת ^{יא} כגון טענת אריסין ואפטורופסין דשצוות (דף מח: וסס) שרגילין ליהנות משל חבדיהם משום דמורו היתרא כדאמרין התם וכגון סוטה שרגלים לדבר שקינא ונסתרה ויש לחוש שמה יזימה גס צאריסין ^ב ולכן אין מגלגלין במתניתין אלא ע"י טענת ודאי ואם תאמר ^{כא} על טענת דמנין מגלגלין אפילו על דבר שאינו ידומה אמת כיון דגלגול מסוטה נפקא לן ^{כב} וי"ל דילפינן בקדושין מעיקרא דמנון בקל וחומר

עדיון רגלים לדבר כי הוכיח סופה על תחלתה, אבל הכא אין רגלים לדבר שמתה השואלה יותר מן השכורה הלכך מספקין אינו יכול לגלגל עליו ליטבע ששכרה מתה. ספקי הא"ש טמן י'. כא. כיון שבטענת ספק אין מגלגלין אלא בדבר הדומה כעין סוטה, א"כ אפילו. מוס' הא"ש. כב. ואפילו לגלול דוראי, ולמה השוכר נשבע ע"י גלגול דשכורה מתה. מוס' הא"ש.

עין מושפט נר מצוה

בב א מ"י פ"א מה' שאלה ופקדון הל' ג סמנ עשין זצ טושיע ח"מ פי' שזמ טע"י: **בב ג טושיע ח"מ** פי' שזמ טע"י ח"מ פי' ג כצ"ה: **בב ג מ"י** פ"ב מה' שאלה ופקדון הלכה א סמנ עשין זצ טושיע ח"מ פי' שזמ טע"י: **בה ד מ"י** שם הלכה ג טושיע שם טע"י י: **בו ה ו מ"י** שם הל' ד טושיע שם טע"י י: **בו ז ח מ"י** שם הל' ז טושיע שם טע"י ד: **בח ט מ"י** שם טע"י הל' ג סמנ עשין זצ טושיע ח"מ פי' שזמ טע"י ד וע"ש:

מוסף רש"י

פשיעה בבעלים. אחד מן השומרים ששפע כשהיו צעלים מנחלמיהו (רש"י צה). למאן דאמר ויחי. שאלה נאמריו פטור צעלים שאלה בשאלה ואומר שזה, שחיוון בלא פשיעה, אבל שומר חנם שחיונו אינו אלא בפשיעה אינו פטור משום צעלו עמו הוהיל ופשע (לעיר פ"א).

מוסף תוספות

^י. הוה השברים בעצמיהו שואל כדיון גנב וגדולן. מוס' הא"ש. כיון דחייבי באונסין נמצא שנקמה כשהוציאה מרשות בעלים. א"וין צ"ק ספק ראשון טמן מו. א. דאפ"ה טוכין שבעיורו יכול ליתן לו. מוס' הא"ש. אבל מוק על ב"ד מוטל לשום לו אנשי' שלא טען, ודל"א נחריבם אלא כמה שחוקי. א"וין שס. ב. ששכירם לא יצאו מרשות המשאיל הילכך. מוס' הא"ש. ג. ולא יחזיר לו את הנבלה. מוס' הא"ש. ד. דלא קנאב בשנינו. מוס' הא"ש. ה. ה"ק. מוס' הא"ש. ו. ישלם כלומר. מוס' הא"ש. ז. שאי אפשר להחזירו לבביוהו. מנכין. ו. דומי' להוליכה למקום גרודי חיות ולטטים. מוס' הא"ש. ט. דהא משעת גניבה נחתיבו לשלם. מיטב"ל. י. דקשיא להו איתא ש"ש חייב במתה ואיצטריכו לומר דבפשיעה מתה, ולהכי אמרי' דשאל המשאיר מהו מתה דאחריב בתשלומין שחייב דמיעקרא גנבה ונחתיבו בה דאפ"ה איתא כי גנב הוה קיימא. ריטב"ל. וני' מהר"ס. יא. מגלגלין אפילו בטענת שמה שבעל מגלגל עליה שלא יזינה מאיש אחר מספק. מוס' הא"ש. יב. שלא יזינה, דא"ש. יג. שלא מספקת לא היתה שותה, ואו מגלגלין אפילו בטענת שמה על שרבו. מוס' הא"ש. יד. דקתני ישבע. ריטב"ל. יז. במה שהוא אומר שכורה מתה, הילכך. מוס' הא"ש. יח. גם במה שהוא אומר שכורה מתה. מוס' הא"ש. יט. דהא קאמר המשאיל איני יודע. מוס' הא"ש. יז. והוא לא ישבע לשוכר. מוס' הא"ש. יח. ואלמוד מכאן דלא אמרינן מינו ישבעו פסם. מוס' הא"ש. יט. טוב. מוס' הא"ש. כ. אפי"ם שאו לא היו

עדיין רגלים לדבר כי הוכיח סופה על תחלתה, אבל הכא אין רגלים לדבר שמתה השואלה יותר מן השכורה הלכך מספקין אינו יכול לגלגל עליו ליטבע ששכרה מתה. ספקי הא"ש טמן י'. כא. כיון שבטענת ספק אין מגלגלין אלא בדבר הדומה כעין סוטה, א"כ אפילו. מוס' הא"ש. כב. ואפילו לגלול דוראי, ולמה השוכר נשבע ע"י גלגול דשכורה מתה. מוס' הא"ש.

עדיין רגלים לדבר כי הוכיח סופה על תחלתה, אבל הכא אין רגלים לדבר שמתה השואלה יותר מן השכורה הלכך מספקין אינו יכול לגלגל עליו ליטבע ששכרה מתה. ספקי הא"ש טמן י'. כא. כיון שבטענת ספק אין מגלגלין אלא בדבר הדומה כעין סוטה, א"כ אפילו. מוס' הא"ש.